

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський фаховий коледж харчових технологій і торгівлі

Затверджую
Директор коледжу
Людмила Крукевич
2021 р.

16 вересня
№ 103-0

ПОЛОЖЕННЯ
про освітньо-професійні програми у Тернопільському
фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі

Тернопіль-2021

1.1. *Положення «Про освітньо-професійні програми* (далі - Положення) у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі» (далі - Коледжі) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми), Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10. Стандарти вищої освіти, стаття 25. Акредитація освітньої програми), Закону України «Про фахову передвищу освіту», наказу МОН за № 918 від 13.07.2020 р. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти».

1.2. *Положення ґрунтується* на засадах визначених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. №365), Стратегією організації навчально-виховного процесу у ДВНЗ «Тернопільський коледж харчових технологій і торгівлі» на 2020-2025 роки, Концепцією освітньої діяльності та перспектив розвитку Тернопільського фахового коледжу харчових технологій і торгівлі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.3. *Освітньо-професійна програма (далі ОПП)* призначена для проведення освітнього процесу за спеціальністю (спеціалізацією):

- акредитації ОПП, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- розроблення засобів діагностики якості фахової передвищої освіти;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- атестації майбутніх фахівців.

1.4. *Основні терміни Положення та їх визначення:*

Стандарти фахової передвищої освіти є першим поколінням стандартів. Під час розроблення стандартів фахової передвищої освіти можуть використовуватися окремі положення Галузевих стандартів вищої освіти (ГСВО) ОКР «Молодший спеціаліст» 2002-2015 рр.

Кваліфікація - визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання відповідно до стандартів фахової передвищої освіти).

Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом - на освітні та професійні.

Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Освітня кваліфікація у фаховій передвищій освіті - це визнана закладом фахової передвищої освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про фахову передвищу освіту

сукупність встановлених стандартом фахової передвищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Освітньо-професійна програма у сфері фахової передвищої освіти - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Результати навчання (програмні) - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-професійної програми або окремих освітніх компонентів.

Стандарт фахової передвищої освіти - сукупність вимог до освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, які є спільними для всіх освітньо-професійних програм у межах певної спеціальності.

Спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Акредитація освітньо-професійної програми - оцінювання освітньо-професійної програми та/або освітньої діяльності закладу освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандартам фахової передвищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у освітньо-професійній програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у освітньо-професійній програмі результатів навчання.

Ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні фахової передвищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після засвоєння освітніх компонентів за освітньо-професійною програмою або окремими освітніми компонентами.

2. КЛАСИФІКАЦІЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ТА ЇХ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. Спрямованість ОПП. У рамках однієї спеціальності Коледжем можуть реалізуватися декілька ОПП із даної спеціальності, або/та різних спеціальностей. Профільна спрямованість, обумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів є підставою для розробки окремої ОПП.

До складу окремої ОПП входить навчальний план, а також графік освітнього процесу, з урахуванням особливостей форм навчання.

Освітня діяльність за ОПП проводиться за денною та/або заочною формами. При організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати ОПП ОПС «фаховий молодший бакалавр» не повинні відрізнятись між собою.

Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової ОПП або перегляду існуючої з наступним коригуванням.

2.2. Стандарти фахової передвищої освіти встановлюють такі вимоги до ОПП:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Структура ОПП. До структури ОПП входять:

- перелік освітніх компонентів;
- структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів;
- форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам ОПП;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам ОПП;
- навчальний план;
- навчальні програми;
- робочі програми навчальних дисциплін (освітніх компонентів);
- навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін (освітніх компонентів);
- програми практик;
- документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу;
- оціночні засоби (комплекти тестів, комплексних завдань, розміщених на паперових та електронних носіях).

Характеристика складових ОПП. Профіль ОПП визначає її характерні риси, місце в освітньому просторі, співвідношення з тематикою наукових досліджень. Він розробляється для полегшення розуміння ОПП зацікавленими сторонами: вступниками на навчання, здобувачами фахової передвищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками закладів фахової передвищої освіти, професіоналами, керівниками закладів фахової передвищої освіти, агенціями забезпечення якості, органами ліцензування й акредитації тощо.

Дані профілю ОПП є частиною інформаційного пакету Коледжу, на основі якого формується додаток до диплома європейського зразка.

Профіль освітньо-професійної програми складається з таких елементів:

- титульний лист;
- преамбула;
- лист-погодження;

- дата і номер протоколу засідання педагогічної ради Коледжу щодо затвердження освітньо-професійної програми;
  - інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
  - загальна характеристика;
  - повна назва Коледжу;
  - рівень фахової передвищої освіти;
  - освітньо-професійний ступінь, що присуджується;
  - назва галузі знань;
  - назва спеціальності;
  - офіційна назва освітньо-професійної програми;
  - орієнтація програми;
  - тип диплому та обсяг програми;
  - опис предметної області;
  - основний фокус освітньо-професійної програми;
  - форми здобуття освіти;
  - освітня кваліфікація, що присвоюється;
  - кваліфікація в дипломі;
  - цикл/рівень фахової передвищої освіти;
  - передумови;
  - мова викладання;
  - мета освітньо-професійної програми;
  - працевлаштування та академічні права (придатність до працевлаштування, подальшого навчання);
  - навчальне середовище (викладання, навчання, оцінювання);
  - атестація здобувачів фахової передвищої освіти (форми атестації здобувачів вищої, фахової передвищої освіти, вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності));
  - програмні компетентності (інтегральні, загальні, спеціальні (фахові));
  - програмні результати навчання (у когнітивній, афективній, психомоторній сферах);
  - розподіл змісту освітньо-професійної програми за циклами дисциплін;
  - основні компоненти освітньо-професійної програми;
  - академічна мобільність;
-
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;
  - принципи та процедури забезпечення якості освіти;
  - моніторинг та періодичний перегляд освітньо-професійної програми;
  - публічність інформації про освітньо-професійну програму;
  - запобігання та виявлення академічного плагіату;
  - вимоги професійних стандартів (у разі їхньої наявності - повна назва професійного стандарту);
  - структурно-логічна схема підготовки фахівців;
  - матриця відповідності визначених ОПП програмних результатів навчання та компетентностей.

Перелік освітніх компонентів (у тому числі перелік навчальних дисциплін) відображає розподіл ОПП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з типів складових навчального курсу, навчальної, технологічної та переддипломної практики, дослідницьких проєктів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів.

Перелік включає назви навчальних дисциплін за вибором Коледжу, практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

Матриці відповідності. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП є відображення структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП (переліком освітніх компонентів) і запланованими програмними компетентностями.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентами ОПП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП і запланованими програмними результатами.

2.3. Графік освітнього процесу та навчальний план.

Коледж на підставі ОПП за кожною спеціальністю розробляє графік освітнього процесу та навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми поточного і підсумкового контролю.

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується заступником директора з навчальної роботи Коледжу.

2.3.1. Графік освітнього процесу. Графік освітнього процесу за денною формою навчання розробляється із врахуванням того, що навчальний рік у Коледжі розпочинається 1 вересня і включає осінній та весняний семестри, зиму та літню екзаменаційні сесії, практичне навчання, канікули.

Канікули (окрім випускового курсу) - не менше ніж 8 тижнів.

У графіку освітнього процесу час на виконання курсових робіт (проєктів) не планується. Кількість курсових робіт (проєктів) – не більше 1 на семестр.

Студентам 1-го курсу навчання курсові роботи (проєкти) не плануються.

Навчальний план. На підставі ОПП розробляється навчальний план, який містить відомості про галузь знань, спеціальність, рівень освіти, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Розроблений навчальний план розглядається на засіданні педагогічної ради, методичної ради та затверджується директором Коледжу.

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджується заступником директора з навчальної роботи Коледжу.

Навчальний план за заочною формою навчання містить перелік дисциплін, аналогічний навчальному плану за денною формою навчання, але має меншу тривалість аудиторних занять за рахунок збільшення кількості самостійної роботи. Перелік дисциплін, їх обсяг у кредитах ЄКТС, вид навчальних занять і форми підсумкового контролю повинні співпадати з планом денної форми.

Аудиторне тижневе навантаження за денною формою навчання при підготовці фахових молодших бакалаврів не повинно перевищувати 30 годин.

Розподіл дисциплін у навчальних планах. У навчальних планах підготовки фахівців обсяги навчальних компонентів розподіляються на: обов'язкові та вибіркові.

Обов'язкові компоненти – складають 75 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, обсяги та форми атестації визначаються стандартами фахової передвищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності та включаються у навчальний план підготовки фахівців у повному обсязі).

Вибіркові компоненти – складають 25 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення та атестації визначає педагогічна рада, вони закріплюються наказом директора Коледжу в розрізі спеціальностей). Для підготовки фахового молодшого бакалавра – 25% із них: 10% із вибіркової компоненти загального обсягу навчального навантаження студента відводяться для вибору здобувача фахової передвищої освіти; 15% - за вибором Коледжу (рішенням педагогічної ради Коледжу).

Обрані здобувачами вибіркові дисципліни включаються до робочого навчального плану підготовки за ОПП та індивідуального навчального плану здобувача освіти.

2.3.2. Формування каталогу вибірових дисциплін (далі - Каталог). Циклові комісії розробляють перелік вибірових дисциплін за вибором студентів для формування робочих навчальних планів підготовки здобувачів освіти.

Процедура формування та вибору дисциплін визначається Положенням про реалізацію права на вільний вибір освітніх компонентів здобувачами фахової передвищої освіти у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі, Положенням про індивідуальну освітню траєкторію.

Каталог вибірових дисциплін формується цикловими комісіями враховуючи такі аспекти:

- аналіз стратегічних планів розвитку готельно-ресторанного господарства, харчового виробництва, підприємництва і торгівлі та визначення майбутніх потреб галузей;
- пропозиції від підприємств, організацій та установ-роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб щодо конкретних освітніх компонентів;
- відгуки випускників коледжу щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери.

Основними критеріями забезпечення циклової комісії, що спроможна досягти високу якість викладання вибіркової дисципліни, є:

- кадрове забезпечення (відповідна категорія, науковий ступінь, вчене звання, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг);
- навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації);
- матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, аудиторне забезпечення, лабораторне обладнання, бази практичного навчання);
- інформаційне забезпечення;
- відгуки студентів про якість викладання дисциплін у циклових комісіях;
- результати директорського контролю знань студентів.

Для формування контингенту студентів у групи для вивчення вибірових дисциплін на наступний семестр завідувачі відділеннями:

- ознайомлюють здобувачів освіти із затвердженими цикловими комісіями Коледжу Каталогом вибірових дисциплін за вибором студентів;
- організують процедуру вибору студентами дисциплін із Каталогу (реєстрацію в списках);
- за результатами проведених заходів формують групи студентів для вивчення дисциплін на наступний семестр (навчальний рік);
- проводять корегування робочих навчальних планів підготовки фахівців відповідних років вступу та передають їх електронні варіанти до навчальної частини для формування навчального навантаження викладачів циклової комісії.

2.3.3. Навчально-методичне забезпечення. Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін (освітніх компонентів) складається з навчально-методичних комплексів дисциплін, у т.ч. навчальних та робочих програм дисциплін (освітніх компонентів), видів практики та курсових проєктів (робіт) програм навчальних практик, електронних навчальних курсів, підручників та навчальних посібників тощо. у т.ч.:

- методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт (проєктів), проходження технологічних, переддипломних та навчальних практик;
- методичні рекомендації до проведення державної атестації;
- характеристики умов бібліотечно-інформаційного обслуговування здобувачів освіти в Коледжі;
- правил оформлення й критерії оцінювання різних видів навчальних і контрольних робіт;

Навчально-методичне забезпечення розробляється для дисциплін (освітніх компонентів), передбачених навчальним планом, затверджується, оновлюється і оприлюднюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі.

2.3.4. Документи, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу. Документи, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу: «Положення про організацію освітнього процесу у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі»; «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у Тернопільському фаховому коледжі харчових

технологій і торгівлі»; «Положення про академічну доброчесність у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі»; «Положення про семестровий контроль у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі» та інші навчально-методичні документи Коледжу, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу.

3. ОБСЯГИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ТА ТРИВАЛІСТЬ НАВЧАННЯ

3.1. *Здобуття фахової передвищої освіти* передбачає успішне виконання особою відповідної ОПП, що є підставою для присудження освітньо-професійного ступеня фахової передвищої освіти «фаховий молодший бакалавр».

Фаховий молодший бакалавр - освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присуджується закладом освіти у результаті успішного виконання здобувачем освітньо-професійної програми. Особи, які мають базову загальну середню освіту, можуть одночасно навчатися за освітньо-професійною програмою підготовки молодшого спеціаліста чи фахового молодшого бакалавра і здобувати повну загальну середню освіту.

3.2. Обсяг ОПП підготовки фахового молодшого бакалавра складає:

- на основі повної загальної середньої освіти – 120 - 150 кредитів ЄКТС;
- на основі ОКР кваліфікований робітник – 120-150 кредитів ЄКТС;

3.3. Тривалість навчання за ОПП підготовки фахових молодших бакалаврів складає:

- за денною формою навчання - 2 роки 5 місяців, 2 роки, за скороченою програмою – 2 роки, 2 роки 5 місяців;
- за заочною формою навчання - може перевищувати термін навчання за денною формою не більш як на 25 %;

4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ОПП

4.1. *Розроблення ОПП.* Нова ОПП розробляється на основі стандартів освітньої діяльності та стандартів фахової передвищої освіти Розроблення нової ОПП містить такі етапи:

- формування проектної групи;
- аналіз актуальності ОПП та оцінювання достатності наявних ресурсів (II етап);
- визначення профілю ОПП (III етап);
- визначення освітнього змісту ОПП та розроблення навчального плану (IV етап);
- розроблення системи оцінювання якості ОПП з метою її удосконалення (V етап).

4.2. *I етап. Формування проектної групи.* Нова ОПП розробляється за ініціативою керівництва проектною групою Коледжу з числа НПП та ПП.

Розробці нової ОПП передуює вивчення запиту на ринку праці, порівняльний аналіз її ініціаторів аналогічних спрямувань, що діють в провідних зарубіжних і вітчизняних ЗФПО - їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання, потребі даних фахівців для економіки регіону, держави та ін.

Проектні групи формуються окремо за кожною ОПП на період її розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (ліцензування, акредитація), самооцінювання або інших необхідних процедур.

Склад проектної групи ОПП затверджується наказом директора Коледжу за поданням заступника директора з навчальної роботи на підставі пропозицій випускової циклової комісії.

При цьому має бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у складі проектної групи трьох осіб для ОПС «фаховий молодший бакалавр» – мають кваліфікацію відповідно до спеціальності, і як правило, мають вищу категорію, звання викладач-методист або старший викладач.

Одна й та ж сама особа не може бути членом декількох проектних груп. З метою узгодження підходів щодо розроблення ОПП рекомендується до складу проектних груп включати завідувачів голів циклових комісій.

З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду ОПП зацікавлених сторін рекомендується залучати їх представників (роботодавців, органів студентського самоврядування, професіоналів тощо) або залучати до діяльності проектної групи в інших формах.

Очолює проектну групу її керівник, який має вищу категорію.

Керівник освітньо-професійної програми може бути керівником лише однієї ОПП. Дострокове припинення роботи й призначення нового керівника проектної групи ОПП і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу директора Коледжу.

Проектні групи виконують такі завдання:

- обирають вид ОПП;
- встановлюють актуальність ОПП;
- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та організації освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- розробляють навчальний план та інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною ОПП;
- здійснюють аналіз відповідності ОПП Ліцензійним умовам;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з вдосконалення існуючої ОПП;
- беруть участь у моніторингу ОПП (узагальнюють пропозиції та рекомендації, здійснюють самоаналіз та самооцінювання) та періодичному перегляді ОПП;
- спільно з навчальною частиною Коледжу та приймальною комісією забезпечують внесення відомості щодо ОПП та навчальних планів до ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією ОПП педагогічними працівниками та кафедрами (цикловими комісіями) Коледжу.

За запитом проектної групи відповідні служби Коледжу зобов'язані надати у визначений керівником проектної групи ОПП строк відомості, необхідні для розроблення ОПП.

Координацію діяльності проектних груп здійснюють голови циклових комісій, завідуючи відділеннями.

4.3. II етап. Аналіз актуальності ОПП та оцінювання достатності наявних ресурсів. Аналіз актуальності ОПП полягає у встановленні суспільної

потреби в ОПП, її потенціалі шляхом консультацій із зацікавленими сторонами (здобувачами фахової передвищої освіти, випускниками Коледжу, роботодавцями, професіоналами тощо), з'ясуванні виконання основних умов її запровадження.

Проектна група проводить аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОПП, аналіз ринку праці, на який орієнтована нова ОПП, можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників.

Для забезпечення перегляду та моніторингу освітньо-професійних програм, постійного зв'язку з зацікавленими сторонами Коледжем створюються, як дорадчі органи, Рада роботодавців, Асоціація випускників та інші, до яких входять представники зацікавлених сторін.

Проектна група, виходячи з прогнозованої структури ОПП, з урахуванням Ліцензійних умов, за результатами консультацій з профільними службами Коледжу здійснює попередню загальну оцінку достатності наявних ресурсів (кадрових, фінансових, організаційних тощо) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів. Робота проектної групи регламентується Положенням про проектні групи та групи забезпечення з розроблення, супроводження і реалізації освітньо-професійних програм у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі.

III етап. Визначення профілю ОПП. Профіль програми складається проектною групою як короткий документ, створений для представлення в усталеній формі загальної інформації про ОПП.

Визначення профілю полягає у визначенні мети ОПП (до двох речень), загальних та спеціальних (фахових) програмних компетентностей, які повинні бути досягнуті в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів фахової передвищої освіти та встановлення необхідного обсягу ОПП у кредитах ЄКТС.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця.

Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові) - загалом від 8 до 15 найважливіших компетентностей, визначають специфіку та індивідуальність ОПП. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця (замовника) на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

Основою для формулювання програмних компетентностей ОПП є перелік компетентностей стандарту фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального ринку праці.

4.4. IV етап. Визначення змісту ОПП та розроблення навчального плану. Визначення змісту освітньо-професійної програми охоплює такі етапи:

1) складання переліку освітніх компонентів ОПП:

- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання;

- визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
  - перевірка охоплення ключових загальних та спеціальних компетентностей;
- 2) обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;
  - 3) розроблення програм навчальних дисциплін.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проєктна група:

- визначає загальний бюджет часу - обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;
- здійснює структурування результатів навчання (навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компоненту здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

Для ОПС «фаховий молодший бакалавр» мінімальна кількість кредитів ЄКТС для освітнього компоненту складає не менше 1 кредита

Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного освітнього компоненту. Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, проєктна група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного освітнього компонента.

Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання. Проєктна група має погодити спосіб найкращого засвоєння та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання.

Проєктна група має перевірити засвоєння ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також перевірити, чи всі програмні ключові загальні та спеціальні компетентності охоплюються одиницями освітньо-професійної програми.

Проєктні групи мають провести тест щодо узгодження результатів навчання та програмних компетентностей:

При проектуванні кадрового забезпечення ОПП проєктна група має узгодити свої пропозиції щодо складу педагогічних працівників для викладання дисциплін, внесених у проєкт навчального плану, з цикловими комісіями, у яких працюють педагогічні працівники.

Розроблення програм навчальних дисциплін. Програми навчальних дисциплін (освітніх компонентів) за завданнями проєктних груп розробляються викладачами циклових комісій коледжу згідно з вимогами розроблення освітньо-професійних програм.

Органи студентського самоврядування можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін (освітніх компонентів).

Програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вноситись зміни. З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків програми навчальних дисциплін розглядаються методичною радою Коледжу.

На підставі робочої програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік викладачами циклових комісій розробляються матеріали навчально-методичного забезпечення.

4.5. V етап. Розроблення системи оцінювання якості освітньо-професійної програми з метою її удосконалення

За якість ОПП відповідальність несуть проєктна група, а також педагогічні працівники, які її реалізують. З метою контролю за якістю ОПП та їх вдосконаленням проводяться різні методи оцінювання та рівень якості ОПП: зовнішні, внутрішні.

Для всіх ОПП рекомендується оцінювання підготовки фахівців і затребуваних компетентностей (результатів навчання) з точки зору роботодавців, а також затребуваних результатів навчання з точки зору випускників. Процедурою такої оцінки є опитування роботодавців та випускників (анкетування, інтерв'ювання, соціологічне дослідження тощо).

Основними процедурами внутрішньої оцінки якості ОПП є самоаналіз освітньо-професійної програми, який може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи голови проєктної групи з метою планових процедур контролю якості.

Залежно від цілей проведення самоаналізу визначаються процедури і терміни його проведення. За рішенням завідувача відділенням для проведення самоаналізу ОПП і підготовки звіту призначається комісія (у складі 3-5 осіб з числа педагогічних працівників, що реалізують ОПП); бажано залучення до проведення самоаналізу ОПП представників ключових роботодавців, здобувачів фахової передвищої освіти, педагогічних працівників програми і, по можливості, її випускників.

Самоаналіз може проводитися проєктною групою за рішенням голови проєктної групи. Результати проведеного самоаналізу оформлюються у формі звіту про результати самоаналізу.

Звіт про результати самоаналізу ОПП готується членами комісії і узгоджується з усіма залученими до цієї процедури учасниками; звіт повинен містити висновки про якість ОПП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОПП, модернізації ОПП і/або прийняття інших управлінських рішень.

Звіт про результати самоаналізу затверджується на засіданні педагогічної ради Коледжу.

Внесення в ОПП змін, що відносяться до компетенції педагогічної ради Коледжу, затверджується на засіданні педагогічної ради Коледжу на підставі рекомендацій, наданих головою проєктної групи за результатами засідання зацікавлених осіб.

5. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ, АКРЕДИТАЦІЇ ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

5.1. *Затвердження ОПП.* Усі нові ОПП мають пройти єдиний порядок затвердження, що передбачає їх послідовний розгляд такими підрозділами:

- проектною групою, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової циклової комісії та Ради роботодавців;
- Радою роботодавців, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів завідувачу відділенням;
- завідувачем відділення, який здійснює перевірку збалансованості та реалістичності програми, раціональності розподілу кредитів, повноту документального забезпечення та відповідність освітньо-професійної програми Ліцензійним умовам. Позитивне рішення завідувача відділенням є підставою для передачі матеріалів на розгляд методичної ради;
- методичною радою Коледжу, яка оцінює відповідність нової ОПП всім вимогам, що пред'являються до освітньо-професійних програм Коледжу. Висновок про ухвалення ОПП методичною радою є рекомендаційним для педагогічної ради Коледжу;
- педагогічною радою Коледжу.

Перелік документів, необхідних для відкриття освітньо-професійної програми, що подаються на засідання педагогічної ради Коледжу:

- копія наказу директора Коледжу про затвердження складу проектної групи;
- освітньо-професійна програма;
- графік освітнього процесу ;
- навчальний план підготовки фахівців;
- протокол засідання випускової циклової комісії;
- зовнішня рецензія провідних роботодавців галузі;
- протокол засідання Ради роботодавців.

За результатами розгляду освітньо-професійної програми педагогічна рада Коледжу може прийняти рішення про її затвердження, направлення на доопрацювання або про відмову у затвердженні.

Навчальний план підготовки здобувачів освіти затверджується рішенням педагогічної ради Коледжу і вводиться в дію наказом директора Коледжу. Підпис директора скріплюється печаткою Коледжу.

5.2. Відкриття ОПП та набір здобувачів фахової передвищої освіти.

Набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП здійснюється приймальною комісією Коледжу централізовано, згідно з Правилами прийому до Коледжу.

Освітньо-професійна програма може бути внесена до Правил прийому і на навчання за неї може бути оголошено набір здобувачів фахової передвищої освіти лише за умови затвердження ОПП і наявності ліцензії Коледжу на здійснення освітньої діяльності (орієнтовно до 1 грудня поточного року) за спеціальністю, в рамках якої відкривається освітньо-професійна програма.

Якщо на освітньо-професійну програму не здійснено набір здобувачів фахової передвищої освіти у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то проектна група може в подальшому:

- відмовитися від її реалізації, в порядку, встановленому п. 5.4 цього Положення;
- провести удосконалення ОПП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, надати матеріали удосконалення педагогічній раді Коледжу.

У разі схвалення проведеного удосконалення педагогічною радою Коледжу набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за удосконаленою ОПП здійснюється приймальною комісією Коледжу в наступному календарному році.

5.3. Акредитація освітньо-професійної програми. Коледж надає органу який проводить акредитацію освітньо-професійної програми, письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандартам фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю. Після успішної процедури акредитації освітньо-професійної програми Державною службою якості освіти видається сертифікат про акредитацію освітньо-професійної програми у сфері фахової передвищої освіти.

Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Сертифікат підтверджує відповідність освітньо-професійної програми за певною спеціальністю та рівнем фахової передвищої освіти стандарту фахової передвищої освіти державного зразка за акредитованою освітньо-професійною програмою.

5.4. Закриття ОПП. Освітньо-професійна програма може бути вилучена з переліку ОПП, що реалізуються в Коледжі, за таких умов:

- з ініціативи відділення, при їх відмові від реалізації ОПП;
- з ініціативи Коледжу (за поданням приймальної комісії), у разі відсутності набору здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП протягом 2 років;
- у разі переформатування ОПП. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітньо-професійна програма розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими освітньо-професійними програмами, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання. Після завершення навчання здобувачів фахової передвищої освіти на останньому курсі (році) програма вилучається з переліку ОПП, що реалізуються в Коледжі;
- з ініціативи Коледжу (за поданням проєктної групи), якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньо-професійної програми отримано висновки про її низьку якість. Рішення про вилучення освітньо-професійної програми з числа ОПП, що реалізуються в Коледжі, приймає педагогічна рада Коледжу.

6. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

6.1. Порядок реалізації освітньо-професійної програми. Порядок реалізації освітньо-професійної програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу Коледжу. Для планування освітнього процесу на навчальний рік завідувачем відділення, разом із випусковою кафедрою (цикловими комісіями) складається робочий навчальний план за кожною ОПП.

У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для кожної ОПП та зміст вибіркової компоненти.

6.2. Управління освітньо-професійною програмою. Управління освітньо-професійною програмою здійснюється на адміністративному та академічному рівнях.

Адміністративне управління ОПП здійснює завідувач відділенням, на якому вона реалізується.

До функцій адміністративного управління ОПП відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням;
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів відділення,
- профорієнтаційна робота з потенційними вступниками;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій;
- координація забезпечення якості освітньо-професійної програми, що реалізується на відділенні;
- організація проведення самоаналізу освітньо-професійної програми.

Академічне управління освітньо-професійною програмою здійснює голова проектної групи ОПП.

Завданнями академічного управління ОПП є:

1) організація колегіального розроблення освітньо-професійної програми (профілю, навчальних планів, матриць відповідностей, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, включаючи програми навчальних дисциплін, практик, оціночних засобів, підсумкових випробувань тощо);

2) здійснення контролю за якістю роботи ПП, які забезпечують реалізацію ОПП;

3) аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної фахової передвищої освіти у зміст і технологію реалізації ОПП;

4) виявлення здобувачів фахової передвищої освіти, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;

5) взаємодія з роботодавцями та випускниками для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації ОПП і якості підготовки фахівців;

6) підготовка освітньо-професійної програми до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

6.3. Моніторинг освітньо-професійної програми. Моніторинг освітньо-професійної програми здійснюється з метою визначення, чи є призначення кредитів, означені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними. Моніторинг здійснюється, як правило, проектною групою. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: ПП, професіонали-практики, здобувачі фахової передвищої освіти. Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами. Проектна група має інформувати здобувачів фахової передвищої освіти і педагогічні працівники про мету

моніторингу та спосіб його здійснення, щоб забезпечити точність та високий відсоток наданих відповідей.

Моніторинг може проводитися у різний спосіб - анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів фахової передвищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОПП на відповідність критеріям забезпечення якості освітньо-професійних програм тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів. Систему обов'язкових методів і засобів моніторингу визначає група внутрішнього забезпечення якості освіти у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі за поданням проєктних груп.

Анкета моніторингу ОПП складається з основних критеріїв забезпечення якості, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями. Дана процедура чітко визначена у Положенні про систему опитування.

За результатами моніторингу складається аналітичний звіт, який подається до проєктної групи ОПП, на випускову циклову комісію, на розгляд педагогічної ради Коледжу.

Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньо-професійної програми використовується трирівнева шкала:

- висока якість – освітньо-професійна програма має високий рівень досягнення результатів;

- достатня якість – освітньо-професійна програма має деякі недоліки, які не суттєво впливають на рівень досягнення результатів;

- неналежна якість – освітньо-професійна програма має серйозні недоліки.

6.4. Основні критерії забезпечення якості освітньо-професійних програм. Вимоги до освітньо-професійної програми та результатів навчання:

- реалізується відповідно до плану розвитку, Стратегії та Статуту Коледжу;

- сприяє виконанню місії та досягнення цілей Коледжу;

- враховує потреби ринку праці та цільової групи (вступники, батьки, роботодавці);

- орієнтована на конкретну професію;

- назва узгоджується із змістом;

- методи і форми навчання, у т.ч. обсяги самостійної роботи здобувачів освіти та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньо-професійної програми;

- цілі і результати навчання за освітньо-професійною програмою повинні бути основою для оцінювання знань і навичок випускників, які навчалися за цією програмою;

- цілі і результати навчання за освітньо-професійною програмою мають відповідати вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;

- при існуванні професійного стандарту, цілі та результати навчання мають враховувати необхідність набуття та застосування знань і навичок, зазначених у стандарті;

- практична підготовка (практики), що необхідна для закріплення результатів навчання, має забезпечувати набуття і застосування здобувачами освіти ефективних методів роботи;

- організація проведення практик має бути чітко регламентована, вимоги для її успішного завершення визначені;

- здобувачам освіти має бути надана інструкція щодо проходження практик та відповідне керівництво у робочому середовищі.

6.5. *Розвиток освітньо-професійної програми та вимоги до ПП (НПП), які її реалізують.* Вимоги до розвитку освітньо-професійної програми та педагогічні працівники, які її реалізують:

- розвиток є безперервним процесом;

- до розвитку залучені ПП, здобувачі фахової передвищої освіти і роботодавці;

- педагогічні працівники, які реалізують освітньо-професійну програму, ознайомлені з її цілями та своєю роллю у їх досягненні;

- для усунення недоліків складається та реалізується відповідний план дій;

- система зворотного зв'язку (за участю здобувачів фахової передвищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів) є ефективною, а її результати прикладними;

- кваліфікація педагогічних працівників, які реалізують ОПП, відповідає вимогам, встановленим законодавством;

- ПП, які реалізують ОПП, мають відповідний рівень викладацької компетентності;

- ПП, які реалізують ОПП, беруть участь у наукових дослідженнях і розробках;

- ПП, які реалізують ОПП, співпрацюють зі стейкхолдерами;

- система розвитку персоналу є ефективною: ПП, які реалізують ОПП, мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку, проводяться регулярні інтерв'ю (анкетування) та/або застосовуються інші методи розвитку персоналу;

- ПП, які реалізують ОПП, регулярно використовують у подальшому свої знання та навички та беруть участь у конференціях, конкурсах і фестивалях професійної майстерності;

- кількість штатних ПП визначається на основі їх обов'язків, обсягів викладання і кількості здобувачів освіти та є цілком достатньою для досягнення цілей і результатів навчання;

- вимоги для вступу на навчання здобувачів освіти базуються на якостях, необхідних для досягнення результатів навчання;

- система консультування здобувачів освіти (щодо навчання, кар'єри тощо) є ефективною;

- оцінка результатів навчання включає в себе зворотний зв'язок здобувачів освіти, який підтримує їх розвиток;

- здобувачі фахової передвищої освіти мають можливість брати участь у програмах академічної мобільності;

- здобувачі фахової передвищої освіти залучені у процес прийняття рішень на різних інституційних рівнях.

Освітнє середовище Коледжу:

- включає всі приміщення, що необхідні для проведення освітнього процесу (аудиторії, лабораторії, кімнати для самостійної роботи та відпочинку здобувачів освіти тощо);

- має достатній потенціал, враховуючи кількісний склад здобувачів освіти;

- обладнано відповідно до сучасних вимог (відео-проектори, Інтернет тощо).

6.6. Перегляд ОПП. Перегляд ОПП з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. Освітньо-професійна програма може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення ОПП можуть бути:

- ініціатива і пропозиції керівника проектної групи освітньо-професійної програми і ПП, які її реалізують;

- результати оцінювання якості;

- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації освітньо-професійної програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОПП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.).

Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньо-професійною програмою).

Підставою для розробки нових навчальних планів є:

- затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;

- затвердження нових стандартів фахової передвищої освіти;

- внесення змін до циклу дисциплін загальної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або педагогічної ради Коледжу);

- внесення змін до дисциплін циклу самостійного вибору здобувачів освіти (за рішенням педагогічної ради Коледжу).

Модернізація освітньо-професійної програми має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів. Зміна виду освітньо-професійної програми також відноситься до удосконалення.

Модернізація ОПП може проводитися з:

- ініціативи керівництва Коледжу/відділення у разі незадовільних висновків про її якість в результаті самоаналізу або аналізу динаміки набору здобувачів фахової передвищої освіти;

- ініціативи керівника проектної групи освітньо-професійної програми за відсутності набору вступників на навчання;

- ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в професійному полі, в яких реалізується ОПП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

- наявності висновків про недостатньо високу якість за результатами різних процедур оцінки якості ОПП;

Бажано залучення до модернізації освітньо-професійних програм представників роботодавців, зовнішніх відносно ОПП експертів (як з професійної спільноти Коледжу, так і незалежних). Модернізована освітньо-професійної програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін має пройти затвердження в установленому порядку.

Повторне затвердження освітньо-професійних програм відбувається з ініціативи проектної групи або відділення, що реалізує ОПП, у разі її значного оновлення.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Відомості про ОПП розміщуються на сайті Коледжу. Відповідальними за формування і зберігання паперових версій портфоліо ОПП є голова проектної групи та завідувач відділенням.

Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про ОПП на сайті Коледжу є завідувач відділенням та адміністратор сайту.

7.2. Інформація про ОПП вноситься проектною групою до ЄДЕБО в електронному вигляді.

Погоджено:

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Тетяна КОГУТ

Обговорено і затверджено
на засіданні Педагогічної ради
коледжу
Протокол № 2
від 16 вересня 2021 р.

Обговорено і схвалено
на засіданні студентської ради
коледжу
Протокол № 1
від 16 вересня 2021 р.